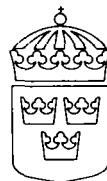

Utrikesutskottets betänkande

1985/86:3

om internationellt narkotikasamarbete

UU
1985/86:3

Motionen

I motion 1984/85:2725 av Karin Söder och Rune Gustavsson (c) hemställs att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om behov av ytterligare svenska insatser för att främja det internationella samarbete som motionen anger.

Huvudmotion till den föreliggande motionen är 1984/85:2724. Under rubriken Internationellt samarbete framhålls däri bl. a. betydelsen av nordiskt samarbete på narkotikaområdet. Motionärerna erinrar om att Nordiska rådet år 1982 antog en rekommendation, i vilken som gemensam nordisk målsättning uppsattes att all icke-medicinsk användning av narkotika skulle vara oacceptabel. Det heter också i motionen att de nordiska social- och justitieministrarna samma år uttalat att det är oacceptabelt att det inom något nordiskt område är lättare att komma över narkotika än i Norden i övrigt.

I motionen hänvisas vidare till det sedermera vid Nordiska rådets session i Reykjavik år 1985 antagna tvååriga handlingsprogrammet och föreslås att de svenska representanterna i ministerrådet bör ta initiativ till att rekommendationen och det gemensamma uttalandet från år 1982 resulterar i konkreta åtgärder.

Motionärerna pekar också på samarbetet inom FN och Europarådet inom detta område och understryker att de svenska representanterna där måste vara pådrivande.

Bakgrund

Det internationella samarbetet på narkotikaområdet bygger bl. a. på två FN-konventioner, nämligen den allmänna narkotikakonventionen från år 1961 (reviderad år 1972) och konventionen om psykotropa substanser från år 1971. Narkotikakonventionen, som ratificerats av 115 länder, reglerar produktion och handel med narkotika. Den har dock inte kunnat förhindra en betydande ökning av den illegala handeln med narkotika och narkotikaråvaror.

Konventionen om psykotropa substanser, dvs. bl. a. centralstimulerande och lugnande medel, har ratificerats av ett betydligt mindre antal länder. Utanför konventionen står bl. a. flera av de större läkemedelstillverkande länderna. De nordiska länderna har ratificerat båda konventionerna.

En central ställning i FN-samarbetet har *FN:s narkotikakommission*, som

har 40 medlemmar. (Finland intar för närvarande den nordiska platsen.) Kommissionen har en normgivande och rådgivande funktion. Under sig har den en särskild kommission för narkotikaproblem i Sydostasien. Det finns också inom FN en internationell kontrollstyrelse (INCB) som följer konventionernas tillämpning och har viktiga uppgifter när det gäller att motverka den illegala handeln.

FN:s narkotikafond (UNFDAC) har till uppgift att utarbeta och delvis finansiera konkreta program som tar sikte på att minska tillgången på narkotika och motverka grundorsakerna till narkotikamissbruk. Som exempel kan nämnas landsbygdsprojekt som syftar till att ge opiumodlande bönder möjlighet att övergå till alternativa grödor. Fonden arbetar i nära samarbete med flera av FN:s fackorgan (WHO, FAO, ILO, UNESCO, UNDP m. fl.). Sverige bidrar ekonomiskt till fondens verksamhet.

På det europeiska planet sker sedan lång tid ett samarbete såväl inom Europarådet som inom EG. En central ställning i detta samarbete har den s. k. *Pompidou-gruppen*, i vilken EG-länderna samt Norge, Sverige och Turkiet är medlemmar. Vid ett ministermöte i september 1984 antog Pompidou-gruppens länder ett arbetsprogram för de kommande två åren som innebär en intensifiering av det europeiska arbetet mot illegal handel m. m.

Narkotikafrågan förekommer också sedan lång tid regelmässigt inom det nordiska samarbetet. Sedan år 1970 arbetar det s. k. Nordiska kontaktman-naorganet för narkotikafrågor. Ämnet är en återkommande punkt på dagordningen för möten med de nordiska justitie-, social- och hälsovårdsministrarna. Vid möten mellan dessa ministrar år 1982 och år 1984 lades grunden till en gemensam nordisk handlingsplan för narkotikafrågor, vilken antogs vid Nordiska rådets senaste session i Reykjavik år 1985. Handlingsplanen tar sin utgångspunkt i målsättningen att göra Norden till ett narkotikafritt område. Bland annat skall frågan om tekniska hjälpmedel och samarbetsrutiner inom polis- och tullområdet ägnas särskild uppmärksamhet liksom kartläggningen av införseln och distributionen av illegal narkotika, okonventionella arbetsmetoder och utbildning och fortbildning av personal. Samarbetet skall intensifieras i vad gäller läkemedelskontrollen.

Samarbetet skall vidare utvecklas i fråga om information, åtgärder inom skolans område, insatser i lokala miljöer samt behandling och rehabilitering av missbrukare. Utbytet mellan de nordiska länderna av personal som i sitt arbete kommer i kontakt med narkotikamissbrukare skall intensifieras.

De nordiska länderna skall enligt handlingsplanen också utveckla sitt gemensamma arbete i olika multilaterala organ där narkotikafrågan behandlas.

Ett konkret utslag av det nordiska samarbetet är också att poliser från Danmark, Norge och Sverige stationerats på platser i världen som kan bedömas vara viktiga från narkotikasynpunkt. Vid svenska ambassaderna i Aten, Bangkok och Haag finns för närvarande en svensk polistjänsteman placerad med uppgift att samarbeta med lokala myndigheter i narkotikafrågan.

Narkotikaproblemet är till sin natur internationellt, och det har därför sedan länge tett sig naturligt för de många länder som erkänner sig vara berörda av frågan att samverka över gränserna. Instrument för detta samarbete finns såväl inom FN:s ram som på regional nivå.

Det internationella samarbetet på detta område är emellertid behäftat med vissa svagheter. Anslutningen till de internationella konventionerna är knappast tillfredsställande. Många regeringar saknar vilja och förmåga att kontrollera illegal produktion och handel med narkotika. Andra har en enligt svensk uppfattning alltför liberal inställning till bruket av narkotika.

I proposition 1984/85:19 om en samordnad och intensifierad narkotikapolitik, vilken behandlades för ett år sedan av riksdagen (SkU 1984/85:9, JuU 1984/85:12, SoU 1984/85:8 och UbU 1984/85:7) lämnade regeringen en utförlig redogörelse för pågående och planerat internationellt samarbete på området. De intentioner som fastlades i propositionen utgör riktmärke för regeringens samverkan med andra länder på narkotikaområdet. Utskottet utgår från att regeringen i denna anda även fortsättningsvis verkar för förstärkta internationella åtgärder mot narkotikamissbruket.

Propositionen uppehöll sig särskilt utförligt vid det nordiska samarbetet. Genom den handlingsplan som antagits av Nordiska rådet, och för vilken en redovisning lämnats ovan, har de nordiska länderna inlett ett intensivare samarbete på detta fält. Utskottet utgår ifrån att handlingsplanens olika delar kommer att leda till konkreta åtgärder i de nordiska länderna.

Det finns enligt utskottets mening också skäl för de nordiska regeringarna att även fortsättningsvis analysera möjligheterna till och behovet av ännu kraftfullare åtgärder mot narkotikahandlingen i de nordiska länderna. Mot bakgrund av att en nordisk handlingsplan så nyligen antagits finner emellertid utskottet inte nu anledning föreslå att regeringen tar ytterligare initiativ i fråga om ett intensifierat nordiskt samarbete.

Med hänvisning till vad utskottet anfört i det föregående får motion 2725 anses besvarad.

Utskottet hemställer

att riksdagen förklarar motion 1984/85:2725 besvarad med vad utskottet anfört.

Stockholm den 14 november 1985

På utrikesutskottets vägnar

Stig Alemyr

Närvarande: Stig Alemyr (s), Karin Söder (c), Sture Ericson (s), Axel Andersson (s), Bengt Silfverstrand (s), Rune Ångström (fp), Sten Sture Paterson (m), Gunnel Jonäng (c), Bertil Måbrink (vpk), Anita Bråkenhielm (m), Viola Furubjelke (s), Maria Leissner (fp), Gunnar Hökmark (m), Birger Rosqvist (s) och Melker Strand (s).

